

MIR BOZJI! HRISTOS SE RODI!

SRPSKA PRAVOSLAVNA CRKVA SVOJOJ DUHOVNOJ DECI O BOZICU 2001. GODINE

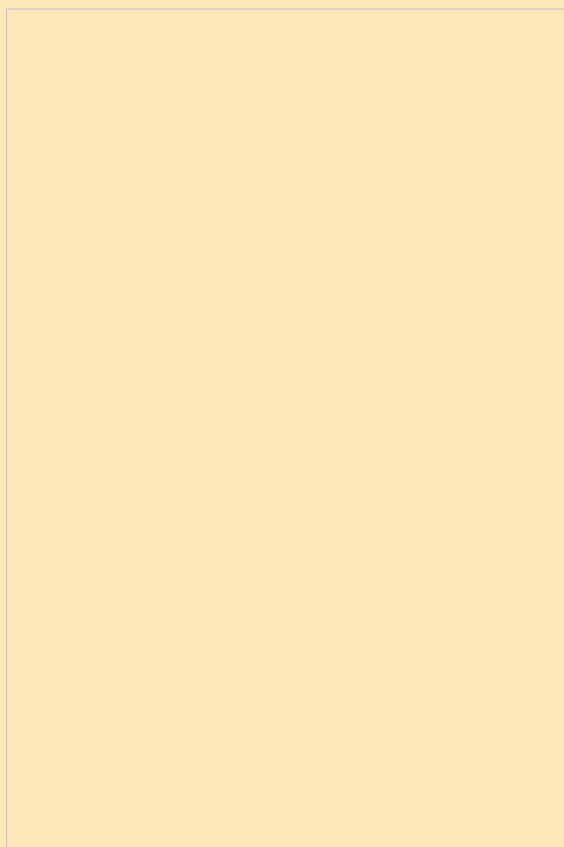
PAVLE

PO MILOSTI BOZJOJ

PRAVOSLAVNI ARHIEPISKOP PECKI, MITROPOLIT BEOGRADSKO-KARLOVACKI I PATRIJARH SRPSKI, SA SVIMA ARHIJEREJIMA SRPSKE PRAVOSLAVNE CRKVE - SVESTENSTVU, MONASTVU I SVIMA SINOVIMA I KCERIMA NASE SVETE CRKVE: BLAGODAT, MILOST I MIR -- OD BOGA OCA, I GOSPODA NASEG ISUSA HRISTA, I DUHA SVETOGA, UZ RADOSNI BOZICNI POZDRAV:

MIR BOZIJI - HRISTOS SE RODI!

„Hristos se radja, slavite!
Hristos silazi s neba,
sretajte Ga...“

Pecka Patrijarsija - Rozdestvo Hristovo

Ove noci, draga nasa deco duhovna, dosao je Zemlji u pohode najdrazi Gost koji je ikada Zemlju pohodio. Dosao je Sam Sin Bozji u licu Bogomladenca Hrista. Dosao je kao Detence da obraduje Sobom cista i nevina decja srca. Dosao je kao Sin covjeci da obraduje svakog covjeka, svako ljudsko bice u svim vekovima i u svim svetovima. Dosao je kao svoj svojim i Sobom doneo na Zemlju celo nebo, sve nebeske i vecne vrednosti: vecnu istinu, vecnu pravdu, vecnu ljubav, vecni mir, vecni zivot. Danas se desilo ono sto je kasnije posvedocio ljubljani ucenik Njegov, jevandjelist Jovan: I Logos postade telo i nastani se medju nama, videsmo slavu Njegovu, slavu kao Jedinorodnoga od Oca, pun blagodati i istine (Jn 1,14).

Ali isto tako, braco i sestre, od danas pocinje da se pojavljuje i nespremnost ljudi da docekaju tako uzvisenoga Gosta, onako kako Njemu dolikuje. Mali je broj onih koji Ga u prvom trenu prepoznase i Njegovom dolasku se obradovase. Oni cistoga srca i smirena duha, kao vitlejemski pastiri, primise Ga sa detinjom radoscu. Ugostise Ga s radoscu bezazlene ovce i dadose mu svoju pecinu za dom, a svoje jaslje sa mekom slamom za prvu postelju. Obradovase se Njegovom dolasku i uceni mudraci sa Istoka, koji po cudesnoj zvezdi prepoznase dan kada Bog pohodi narod Svoj. Mnogo veci bese broj onih koje je Rodjenje Sina Bozjeg uplasilo i uznemirilo. Pre svih uplasise se car Irod i sav Jerusalim s njim.

Docnije, fariseji i sadukeji, knjizevnici i pravoslavci, pa najzad i sav onaj narod koji pred Pilatovim dvorom vikase: „Raspni Ga, raspni!”

Ta razlika samo svedoci da ova tajna, tajna Ovplocenja i Rodjenja Sina Bozjeg, prevazilazi ograniceni ljudski um, za koji je tajna i sama cinjenica prirodnog radjanja. Zato se dogodilo da ni tada, kao ni u nase dane, ljudi ne prepoznase da im Bog govori Samim Sinom Svojim. Stoga ucenik koga Isus ljubljase setno konstatuje: U svetu bese, i svet kroz Njega postade, i svet Ga ne pozna. Svojima dodje i svoji Ga ne primise (Jn 1, 10-11).

Ni nase doba nije izuzetak. I u nasem narodu bese onih koji Ga ne primise. I to ne mali broj, i ne za neko kratko vreme. Decenijama je Bozic skrivan od dece, od onih kojima je Bogomladenac Hristos najblizi i najdrazi. Skrivan je i od roditelja, i od ucitelja. Rec o Bogu i Bozicu nije se cula onde gde je najvise dece - u srpskim skolama. Tiho, kao i u prvoj bozicnoj noci, vest o Rodjenju Bogomladenca u skole je dopirala, i u srca neke dece prodirala, od njihovih drugova, od dece u cijim se domovima vera cuvala, Badnje vece slavilo, gde su ona, od starijih, uz pucketanje badnjaka na vatri, slusala price o cudesnom Rodjenju Spasitelja u pecini, u staji, medju dobrodusnim pastirima. U tim svecanim trenucima tesko je shvatiti kakvo je udivljenje i cudjenje obuzimalo tanana decja osecanja kada su slusala o Bogomladencu Koji je povijen i polozen u jaslje. Ta osecanja svedoce i otkrivaju svakoj cistoj dusi da je zaista s nama Bog (Emanuil).

Svake godine u ovo doba Hristos se iznova, Svojom blagodacu i nasom verom, radja u nasim srcima, u nasim dusama, u nasim culima, u decjoj radosti. Danas sva priroda dobija svecani izraz tajanstvene blagodarnosti, jer sve i sva oseca da nam se danas rodi Spas. I danas, u zaglusujucoj buci istorije covecanstva, uz huku fabrika i prasak bombi svuda po svetu, do naseg uha dopiru reci Samoga Spasitelja nasega, Bogocoveka Isusa Hrista: Ako se ne obratite i ne budete kao deca, necete uci u Carstvo nebesko (Mt 18,3). Samo kada covjek ocisti svoja osecanja i srce od sujetnih pomisli i ukloni se od rdjavih dela bas kao bezazleno dete, tada, i samo tada, moze osetiti svu lepotu i istinitost reci Bozje i istinski se radovati Bozicu.

Miloscu Bozjom, zauzimanjem i trudom kako odgovornih crkvenih i verskih predstavnika tako i pojedinih vrednih pregalaca na normalizaciji zivota u nasoj otadzbini, ove godine deci koja su se opredelila da poadjaju versku nastavu u skolama, bice bliskiji i topliji danasnji Praznik. Probudice se i ozivece slike i secanja iz detinjstva i kod mnogih roditelja, pa i starijih. Mnogi ce tek ove godine shvatiti cega su u detinjstvu bili liseni i cega su, mozda, lisavali svoju decu. Mnogi roditelji su, avaj, lisavajuci svoju decu verskog vaspitanja i bozicne radosti, gurnuli sopstveni porod na puteve lazne srece i lazne slobode, dopustajuci sinovima i kcerima da cine sve sto im je po volji. Koliko je samo njih na taj nacin upropastilo svojoj deci zivot i ovde na zemlji i u buducem vecnom Carstvu Bozjem! Koliko je mladih u nasem narodu (a i u ostalim narodima) moralno posrnulo, odalo se pijanstvu, narkomaniji i razvratu, i time upropastilo svu lepotu, cednost i radost mladosti! Mnogi su drogom i drugim opojnim sredstvima unakazili i onesposobili sebe za citav zivot, a mnogi su u cvetu mladosti uzasno zavrшили svoj tek zapoceti zivot.

Bog je covjeku dao slobodu, ali je covjek time postao i odgovoran za svoja dela i postupke. Mnogi se danas bore za slobodu, za prava pojedinaca i zajednica, ali tu slobodu, po svome ogrehovljenom umu, shvataju kao pravo coveka da cini sve sto hoce, cak i da drugima ugrozava slobodu, pa i sam zivot. Borba za takvu slobodu cesto se naziva zvucnim imenima: borba za ljudska prava, borba protiv ugnjetavanja, revolucija i tako dalje. Malo je onih koji shvataju da je jedina prava revolucija, dozvoljena i blagoslovena, bunt protiv greha u nama samima, zato sto ona umesto nasilja i osvete nudi zakon ljubavi i prastanja, umesto nasilnog menjanja sveta i krojenja po svojoj meri, nudi menjanje sopstvenog bica i njegovo ciscenje kroz istinski podvig i pokajanje.

I ove godine je radost koju donosi Praznik Rodjenja Bogomladenca Hrista pomucena talasom mrznje koja zapljuskuje sav svet povecanjem nesigurnosti, terorizma i osvetoljublja. Kao da se danas ne cuje vekovni radosni pozdrav andjel?, izrecen u prvoj bozicnoj noci nad vitlejemskim poljima: Slava na visini Bogu, i na zemlji mir, medju ljudima dobra volja (Lk 2,14). Iscezava iz vidokruga ljudi cinjenica da je Hristos Svojim Rodjenjem doneo mir Bozji na zemlju. Taj mir Bozji jeste untrasnji mir, mir koji silazi u dusu da je ucini svetom i pripremi za Carstvo nebesko. To je mir o kome ce kasnije Gospod reci Svojim ucenicima u oprostajnoj besedi: Mir vam ostavljam, mir svoj dajem vam; ne dajem vam ga kao sto svet daje... (Jn 14, 27).

Radost ovoga Bozica, draga nasa deco duhovna, uvecana je time sto mozemo da vas obavestimo da smo, zahvaljujuci prilozima iz zemlje i rasejanja, uspeli da nabavimo zvona za Hram Svetoga Save na Vracaru i da su ona nedavno osvecena, u prisustvu vernog naroda i predstavnika nase drzave. Zvona su nocas prvi put zazvonila. Posle njihovog svecanog oglasavanja, molitvama Svetoga Save, nadamo se da ce radovi na dovršenju Hrama teci brze, a prilike u nasoj otadzbini iz dana u dan biti bolje. Pozivamo vas da i dalje, koliko mozete, prilazete za izgradnju Hrama koji, po reci pesnika, gradi nas, a izgradjivace i nase potomstvo doveka.

Ta zvona nas pozivaju da se vratimo na put kojim je Sveti Sava isao i koji je svome rodu ukazao. To je put mira i pomirenja sa samim sobom i sa drugima. To je put jedinstva, sloge i duhovnog prepoda vaskolikog pravoslavnog srpskog naroda. To je put koji vodi u zivot vecni, u Carstvo nebesko. To je put koji vodi kroz vitlejemsku pecinu u kojoj nas docekuje Bogomladenac Hristos, spreman da nam pomogne da se u duhu obratimo Bogu Zivome i Istinitome i da budemo kao deca. Jer, samo kao takvi moci cemo da udjemo u Carstvo Njegovo i da nasledimo vecni i blazeni zivot. Sa takvim mislima i molitvenim zeljama mi, vasi pastiri, svima vama koji ste u zemlji i rasejanju, jos jednom cesticamo Bozic i Novu godinu, pozdravljajuci vas, jednim ustima i jednim srcem, recima sveradosnog i drevnog hriscanskog pozdrava:

MIR BOZJI - HRISTOS SE RODI!

Dano u Patrijarsiji srpskoj u Beogradu, o Bozicu 2001. godine.

Vasi molitvenici pred Vitlejemskim Bogomladencem:

Arhiepiskop pecki, Mitropolit beogradsko-karlovacki i
Patrijarh srpski PAVLE

Mitropolit zagrebacko-ljubljanski JOVAN
Mitropolit crnogorsko-primorski AMFILOHIJE
Mitropolit srednjevapadnoamericki HRISTOFOR
Mitropolit dabrobosanski NIKOLAJ
Episkop zicki STEFAN
Episkop sabacko-valjevski LAVRENTIJE
Episkop budimski DANILO
Episkop niski IRINEJ
Episkop zvornicko-tuzlanski VASILIJ
Episkop sremski VASILIJ
Episkop banjalucki JEFREM
Episkop - Administrator temisvarski LUKIJAN
Episkop kanadski GEORGIJE
Episkop australijsko-novozelandski
Mitropolije novogracanicke NIKANOR
Episkop za Ameriku i Kanadu
Mitropolije novogracanicke LONGIN
Episkop istocnoamericki MITROFAN
Episkop banatski HRIZOSTOM
Episkop backi IRINEJ
Episkop britansko-skandinavski DOSITEJ
Episkop rasko-prizrenski ARTEMIJE
Episkop bivsi zahumsko-hercegovacki ATANASIJE
Episkop bihacksko-petrovacki HRIZOSTOM
Episkop osecko-poljski i baranjski LUKIJAN
Episkop srednjoevropski KONSTANTIN
Episkop bivsi zapadnoevropski DAMASKIN
Episkop zapadnoevropski LUKA
Episkop timocki JUSTIN
Episkop vranjski PAHOMIJE
Episkop zapadnoamericki JOVAN
Episkop slavonski SAVA
Episkop branicevski IGNJATIJE
Episkop milesevski FILARET
Episkop dalmatinski FOTIJE
Episkop zahumsko-hercegovacki GRIGORIJE
Vikarni Episkop budimljanski JOANIKIJE
Vikarni Episkop jegarski PORFIRIJE
Vikarni Episkop hvostanski ATANASIJE

Princ Aleksandar cestitao gradjanima Novu godinu

DOBAR TEMELJ ZAPOCETIH PROMENA

Princ Aleksandar Karadjordjevic cestitao je juce gradjanima Jugoslavije Novu godinu.

U bozicnoj i novogodisnjoj poruci dostavljenoj medijima princ Aleksandar je naglasio da je 2001. godina za gradjane Srbije i SRJ bila "godina nadanja i iskusenja".

"Zapocet je veliki posao na sredjivanju nase zajednicke kuce i na trasiranju buducnosti kojoj stremimo. Taj posao nije okoncan i veliki napori nam tek predstoje", ocenio je princ Aleksandar u poruci gradjanima.

On je naglasio da je "temelj" zapocetih promena u SRJ "dobar", ali da je za njihov nastavak "potrebno imati, slogu i cvrstu volju da se licni interes i ambicije obuzdaju i podrede opstem dobru".

U poruci navodi se i da je "ovo prvi Bozic" koji porodica Karadjordjevic "proslavlja u svom domu, sa svojim narodom i prijateljima". (Beta)

**PORUKA NJEGOVOG PREOSVESTENSTVA EPISKOPA RASKO-PRIZRENSKOG G.G. ARTEMIJA:
DRZATI SE VERE PRAVOSLAVNE**

Za sve Srbe, kako one sa Kosova i Metohije i u rasejanju, a i one koji nisu sa Kosova i one koji nisu u rasejanju, postoji samo jedna poruka: drzati se vere Pravoslavne svojih slavni i svetih predaka, vracati se svojoj tradiciji. Jer, u tome je spas za Srbe, moje vernike, eparhiote, bilo da su na Kosovu i Metohiji ili u izgnanstvu. Zelim da im svima porucim da Novu godinu i novi Bozic koji dolaze za koji dan docekaju sa vise vere i nade da ce ova godina doneti poboljsanje uslova onima koji zive na Kosovu i Metohiji i stvaranje uslova za povratak onima koji su prognani. To neka bude bozicni darak Srbima koji su postradali na Kosovu i Metohiji. Neka bi Gospod preko Bogomladenca Hrista time obradovao sve nase vernike i darovao im ostvarenje te nade i ocekivanja.

Ali, sta kazati za Novu godinu?

Za Novu godinu obicaj je da ceo svet, svi ljudi zele jedni drugima sve ono sto se najbolje moze zamisliti. Zele im zivot zdravlje, sreću, napredak u svemu, mir medju narodima, medju ljudima. To smo slusali i pre neko vece. Medjutim, te zelje se najcesce ne ispunjavaju.

Zasto, treba se upitati.

Zato sto iapunjavanje nasih zelja u narednoj godini ne zavisi od nasih zelja, nego od nasih dela. Trebalo bi se istovremeno upitati, kad jedan drugome cestitamo srećnu Novu godinu, i zelimo ono sto covek coveku moze najbolje pozeleti, od koga mi to ocekujemo? Da li da jedan jedan

drugome to ispunimo ili ostvarimo ono sto mi zelimo, ili ocekujemo da to ucini Bog?

Ako ocekujemo da Bog ispuni nase molitve, nase zelje, nase dobre namere za Novu godinu, bilo bi neophodno istovremeno se upitati: A sta Bog to od nas ocekuje u Novoj Godini? Jer samo od toga, da li cemo mi ispuniti Bozija ocekivanja zavisi da li ce Bog ispuniti nase zelje. A Bog od nas ocekuje da u Novoj godini budemo bolji nego sto smo bili u staroj godini. Da bude manje mrznje medju ljudima nego sto je bilo. Da bude manje greha nego sto je bilo. Manje zlobe, pakosti nego sto je bilo. Da bude vise dela milosrdja i ljubavi jevandjelske medju ljudima. To je ono sto Gospod od nas ocekuje. Ako mi ispunimo ta Bozija ocekivanja koja On od nas ocekuje, onda se mozemo sa tvrdom nadom uzdati da ce Bog ispuniti nase molitvene zelje za Novu godinu.

Neka bi dao Bog da svi Srbi ispune ova ocekivanja koja Bog od nas kao pravoslavni Srba i hriscana ocekuje, pa ce onda Bog uslisiti nase molitvene zelje i ispuniti nase nade i ocekivanja u ovoj Novoj 2002. godini .

SRETNE BOZICNE I NOVOGODISNJE PRAZNIKE, UZ SVESRDNI HRISCANSKI POZDRAV MIR BOZIJI! HRISTIS SE RODI! SRECNA NOVA 2002. GODINA!

Vladika Artemije uspesno operisan

U sreu 26. decembra 2001. godine u Klinickom centru Srbije, Centar za urgentnu hirurgiju, operisan je vladika rasko-prizrenski g.g. Artemije.

Posleoperativni oporavak tece uspesno. Njegovo preosvestenstvo je od ponedeljka 31. decembra na kucnom lecenju.

Zbog drasticnog kršenja ljudskih prava svestenika i vernika

SRPSKA PRAVOSLAVNA CRKVA RAZMISLJA O ODLASKU IZ FEDERACIJE BIH

Sarajevo, 29. decembra (Tanjug)

Srpska pravoslavna crkva u Sarajevu saopstila je da razmatra mogucnost napustanja muslimansko-hrvatske Federacije Bosne i Hercegovine zbog sve drasticnijih slucajeva kršenja ljudskih prava njenih svestenika i vernika u tom bosanskom entitetu.

"Dejtonskim mirovnim sporazumom iz 1995. nisu prestali napadi na pravoslavne svestenike i crkvena dobra", navodi se u jucerasnjem saopštenju SPC koje prenosi Asosijeted pres.

"Poslednjim snagama pokusavamo da odrzimo na okupu mali broj (Srba) koji su se vratili ovde, ali i mi sami razmisljamo o odlasku jer vise nismo u stanju da ostvarimo ni minimum nasih ljudskih prava", istic se u saopštenju SPC.

Kako navodi AP, ovo saopstenje je izdato nakon sto je bosanska televizija uputila zahtev SPC da direktno prenosi sluzbu iz pravoslavne crkve na Bozic 7. januara.

SPC je, medjutim, taj zahtev odbila, uz obrazlozenje da bi se time "stvorila iskrivljena slika o multietnicnosti" bosanskog drustva.

"Cesto smo dozivljavali i jos dozivljavamo najrazlicitije napade na SPC u Federaciji", istic se u saopstenju bez, kako navodi AP, konkretnih detalja o kakvim napadima je rec.

SPC istic se da ni vlasti u Federaciji BiH ni medjunarodna zajednica nisu adekvatno reagovali na zabrinutost crkvenih vlasti.

"Svih ovih godina nismo bili udostojeni adekvatnog odgovora", navodi se u saopstenju.

Dragan Ivanovic, savetnik predsednika predsednistva BiH Joza Krizanovica, izjavio je americkoj agenciji da ovo

saopštenje SPC zahteva "ozbiljno razmatranje".

"Drzavne vlasti nisu odgovorne ni za jedan od navedenih slucajeva kršenja ljudskih prava SPC", rekao je Ivanovic.

Patrik Bjukenen, istaknuti americki politicar i publicista:

AKO ZAPAD DOPUSTI DA SE KOSOVO ODSECE OD SRBIJE, POCECE BESKRAJNI BALKANSKI RATОВИ

Patrik Bjukenen, visoki savetnik trojice americkih predsednika, dva puta se kandidovao za republikansku nominaciju za predsednika SAD, 1992. i 1996, i bio je predsednicki kandidat Reformske partije 2000. Autor je i bestselera „Od samog pocetka” i „Republika, a ne imperija”. U intervjuu moskovskoj Pravdi, cije delove prenosimo, govori o sudaru civilizacija i ekspanziji NATO.

Pocetak intervjuua posvecen je - nasoj zemlji.

* Poznati ste po kritici akcija NATO protiv Jugoslavije tokom 1999. Kao sto znate, vecina ruskog stanovnistva bila je protiv tog rata. Mnogi Rusi osecaju da su Srbi njihova „mala braca”. Uz to, mnogi ovdasnji ljudi veruju da su price o „etnickom ciscenju” velikih razmera bile izmisljene da bi se americka javnost ubedila da podrzi te akcije. Zasto ste se, tacno, protivili tom ratu?

- Potpuno sam svestan istorijskih osecanja ruskog naroda prema Srbima, koji su takodje Sloveni i pravoslavni hriscani. Upravo to sto Rusija nije htela da dopusti Austrougarskoj imperiji da zgazi Srbiju, posle ubistva nadvojvode, juna 1914, dovelo je do Prvog

svetskog rata. Protivio sam se ratu u Jugoslaviji zato sto sam smatrao da je to nepravedan rat protiv male zemlje koja nam nista nije ucinila. Srbija nije bila pretnja za nas, nije nas napala i bila je nas prijatelj i saveznik u dva svetska rata. Srbi su spasili stotine oborenih americkih pilota kada smo se borili protiv nacista. I, Srbija nije napala nijednu zemlju NATO.

* Zasto je, onda, NATO napao Srbiju?

SAD su pokrenule 78-dnevni vazdusni rat protiv naroda od deset miliona ljudi zato sto je ta zemlja odbila da dopusti trupama NATO da bezocno marsiraju preko njene suverene teritorije. Sto se tice tvrdnji da su Srbi pocinili masovna zverstva - da je masakrirano 100.000 kosovskih Albanaca - ispostavilo se da je to gotovo stoprocentno propaganda. Pre nego sto su zapoceli nasi vazdusni napadi, tamo je bilo samo 2.000 zrtava, a 95.000 kosovskih Albanaca otislo je u izgnanstvo. A za samo jedan dan u nasem sopstvenom gradjanskom ratu u borbi je palo 10.000 zrtava. Nas niko nije optuzio za genocid. Gotovo sva etnicka izgnanstva u jugoslovenskom gradjanskom ratu odigrala su se posle pocetka americkog bombardovanja. Stavise, na kraju rata odigrala su se zverstva protiv Srba, 250.000 Srba izbaceno je iz njihove pokrajine i mnoge od njihovih prelepkih crkava su razorene. Ko je pozvan na odgovornost za te zlocine? Niko. Milosevic je bio kriminalac, ali nije zeleo rat sa SAD i nije bila naca odgovornost da ga uklanjamo. Kako je rekao lord Bajron:

„Onaj ko zeli slobodu sam mora da udari.”

* Mislite li da je americka stampa tacno pokrivala tamosnje dogadjaje?

- Ja sam u to vreme vodio kampanju za predsednicko mesto, ali je, koliko se secam, stampa bila pristrasna protiv Srba, Amerikance su uverili da su Srbi neka vrsta zveri. Ono sto americka stampa nije objasnila jeste kako su te divlje zveri mogle da izglasaju svrgavanje Milosevica i kako su poceli da ih uzdizu kao najnovije clanove Velikog zapadnog demokratskog kluba.

* Sta mislite, kakvo bi moglo da bude dugorocno resenje etnickih problema u Jugoslaviji?

- Kako se sve strane secaju zverstava, budalasto je da pokusavamo da nateramo te ljude da zive zajedno, kao u Bosni. Na kraju, mislim da je podela Bosne neizbezna. sto se tice Kosova, trebalo je vojno da se drzimo podalje od njega i da pokusamo da postignemo dogovor kojim bi kosovski Albanci mogli da imaju vecu autonomiju, bez cepanja Jugoslavije. Za razliku od Slovenije i Hrvatske, koje je Beograd dobio 1919. posto su oduzete Austrougarskoj imperiji, srpski koreni na Kosovu stari su vekovima, poticu jos iz vremena pre nego sto je Kolumbo otkrio Ameriku. Kosovo je kolvka Srbije. Ako Zapad dopusti da se Kosovo odsece od Srbije, verujem da cemo time stvoriti uslove za buduci rat. Vec postoji pokret za stvaranje Velike Albanije otkidanjem Kosova i delova Crne Gore i Makedonije i pripajanja tih delova Albaniji. Ako se to desi, suocicemo se sa beskrajnim balkanskim ratovima. Ali, to je problem Evrope, a ne Amerike.

* U ruskoj istoriji uvek je postojalo pitanje da li je Rusija deo Evrope, deo Azije ili nesto sasvim drugacije.

Mislite li da Rusija ikada moze da bude deo Evrope?

- Rusija jeste deo Evrope, sve do Urala. I ja sam uvek verovao da Rusija pripada Zapadu. Pod Zapadom mislim na one drzave cije je kulture i civilizacije formirala hriscanska vera. Nije li Moskva jednom bila „Treci Rim”, posto je Rim pao, a Carigrad pregazen 1456? Po mom misljenju, Rusiju je zauzela hriscanska jeres, komunizam, koja je strahovladom nametnuta njenom narodu. Kako je Solzenjicin podsetio Amerikance: Rusija je bila prva drzava u zatvoru. Veliki ruski pesnici i romanopisci oduvek su ubrajani medju najbolje na Zapadu. Od Petra Velikog Rusija je bila evropska sila. Bio sam u starom Sovjetskom Savezu 1971, proveo sam u njemu tri nedelje. U starim katedralama mogli ste da vidite da je to deo nas. Vi ste isto toliko deo Zapada koliko i Amerika. Ako veliki konacni sudar civilizacija dolazi, Rusija ce drzati istocno i jugoistocno krilo Zapada, bas kao sto je poljski kralj Jan Sobjeski branio Bec. Rusija je deo Zapada, i Amerika treba da je vrati kuci.

* Vi ste predvideli da ce Rusija, zbog sve manjeg broja stanovnika i sve veceg broja kineskog stanovnistva u nekim oblastima istocne Rusije, na kraju izgubiti te oblasti. Moze li, po Vasem misljenju, Rusija ista da uradi da

to spreći?

- Kako je ruska imperija posla putem svih drugih zapadnih imperija, Rusi treba da se vrata kuci da bi ocuvali i zastitili Majku Rusiju. Za Rusiju imam podatke da ce sadasnje stanovnistvo od 145 miliona do 2050. pasti na 114 miliona. Imao sam u rukama projekt trendova do kraja veka koji su dale UN. Strucnjaci UN kazu da ce stanovnistvo Rusije, prema sadasnjim stopama nataliteta, do 2100. pasti na 80 miliona, odnosno onoliko ljudi koliko je Amerika imala 1905. Rusija ne moze da drzi oblast dvostruko vecu od SAD sa tako malim brojem stanovnika, pogotovo pored suseda tako gladnog kao Kina, koja ce 2050. imati 15 puta vise stanovnika. U istocnoj Aziji bice mozda po 100 Kineza na svakog Rusa. Uzgred, gospodin Putin, koga citiram u „Smrti Zapada“, jos je pesimisticniji u svojim procenama broja stanovnika nego ja. On kaze da bi broj mogao da padne na 123 miliona - sto je gubitak jedne sedmine naroda - do 2015. Time bi Rusija za 15 godina izgubila vise ljudi nego sto je stradalo u Hitlerovom ratu. Mislim da ce Kinezi uzeti ruski Daleki istok, narocito delove koje je car uzeo izmedju 1858. i 1860, oko Mandzurije, isto kao sto su Amerikanci uzeli Teksas. Mi smo se, jednostavno, naseljavali dok nas nije bilo deset puta vise nego lokalnog meksickog stanovnistva. Ako Rusija ne uspe da preokrene svoj natalitet, a to je samo pola od onoga sto je potrebno da zameni postojece stanovnistvo, ne znam kako cete.

Vracanje kuci Rusa iz starih sovjetskih republika jeste neophodan korak, ali hajde da priznamo istinu: to je, istovremeno, jos jedna demonstracija istorijskog povlacenja Zapada u bazu iz koje je Zapad u 16, 17. i 18. veku krenuo da zavlada svetom. Moje studije pokazuju da postoji direktna uzrocno-posledicna veza izmedju vere i nataliteta. Na primer, Japan, koji je na kraju Drugog svetskog rata morao da napusti svoju staru veru i obozavanje cara, sada je najstarija zemlja na svetu, sa prosecnom staroscu od 41 godine. Zbog toga je izgubio svoj dinamizam.

Do 2050. godine prosečna starost u Italiji i Spaniji bice 54 i 55 godina. Trecina Evrope imace vise od 60 godina. Stanovnistvo Nemacke pasce za 24 miliona, na 57 miliona. Tim Evropljanima koji umiru bice potrebni milioni arapskih i africkih imigranata samo da o njima brinu. Od danas do 2050. Azija, Afrika i Juzna Amerika imace tri milijarde ljudi vise - sto je jos 30 Meksika! - dok ce gubici Evrope biti ravni celokupnom stanovnistvu Belgije, Holandije, Norveske, Svedske, Danske i Nemacke. Do sredine veka broj rođenih Evropljana opasce za 125 miliona. A nemoguće je naci ijednu islamsku drzavu gde broj stanovnika ne raste neverovatno brzo. Znam li kako da se to preokrene? Da, ali bi to zahtevalo veliko versko budjenje ili masovno preobracenje evropskih i ruskih zena na ideju da ponovo imaju velike porodice. Ne vidim da se to dogadja. To je izvan politike, rec je o veri i verovanjima. Solzenjicin je bio u pravu kada je rekao zapanjenim dekanima Harvarda da je problem Amerike i Zapada u tome sto su „ljudi zaboravili Boga“. Vaclav Havel kaze da pokusavamo da stvorimo „prvu ateisticku civilizaciju“ u istoriji. To je zaista tacno, i ta civilizacija umire, premda umire elegantno.

* Amerika se suocava sa balkanizacijom koja je rascepala Sovjetski Savez. Objavili ste novu knjigu - „Smrt Zapada“. Zasto mislite da Zapad umire?

Prvo, iz prostog razloga sto njegovi ljudi umiru. Nema nijedne evropske zemlje, osim muslimanske Albanije, gde populacija ne stagnira ili ne opada. Ni u jednoj evropskoj zemlji zene nemaju onoliko dece koliko bi bilo dovoljno da se narod odrzi u zivotu. U dvadesetak evropskih zemalja vec je vise sahrana nego rodjenja, vise kovcega nego kolevki. Rusija je jedna od njih. Drugo, ljude evropskog porekla koji umiru brzo smenjuju imigranti iz ne-zapadnih zemalja. Kineski i islamski narodi doseljivace se u Sibir, Centralnu Aziju i na Kavkaz. Arapski, africki i islamski narodi doseljivaju se u Evropu, svake godine na stotine hiljada njih. Amerika je preplavljena. Mi imamo 35 miliona Hispanoamerikanaca i milion i po imigranata koji svake godine dolaze, trecina njih su ilegalni useljenici, a 90 odsto je iz Treceg sveta. U nasoj zemlji je 45 miliona ljudi koji kod kuće ne govore engleski. Mi se suocavamo sa istom vrstom balkanizacije koja je rascepala Sovjetski Savez. Do 2050. godine vecina Amerikanaca moci ce da prati svoje poreklo do Azije, Afrike i Juzne Amerike, a ne Evrope. Amerika ce prevashodno biti zemlja Treceg sveta. Premda su to radni, dobri ljudi, oni nece ocuvati zapadno nasledje, istoriju, junake, knjizevnost, veru, niti kulturu. Sve podanicke zemlje zapadnih kolonijalnih imperija, od Kine do Jugoistocne Azije, od Indije i Pakistana do Arabije i Afrike, salju svoje ljude na sever u osvajanje zapadnih zemalja-majki. Osvajacke vojske odlaze kuci, vojske imigranata ne odlaze. Zapad osvajaju, mirno, i okupiraju. Meksikanci, cak i Amerikanci meksickog porekla, govore o „reconljiusta“, ponovnom osvajanju zemalja koje su izgubili od Amerike u Meksickom ratu. Trece, veliki katolicki pisac Iler Belok rekao je: „Vera je Evropa, Evropa je vera.“ U Evropi i Rusiji hriscanska vera umire. U Americi je hriscanstvo napadnuto. Sekularizam i hedonizam, nacela sezdesetih godina, dominiraju u nasim medijima, kulturi i obrazovanju. O pitanjima kao sto su abortus, eutanazija, pornografija, prevladuju gledista paganskog sveta. Nase reke i jezera ciste, ali americku kulturu truju i zagadjuju. U Evropi se crkve - katolicka, protestantska, pravoslavna - prazne, dok se dzamije pune. Cetvrto, kao sto nas je upozorio predsednik Ronald Regan: Zaboravili smo ko smo i odakle smo dosli. Za americku kulturnu elitu krstasi su nitkovi, veliki istrazivaci i osvajaci Novog sveta bili su genocidni rasisti, osnivaci nase zemlje bili su zli robovlasnici. Stari kauboji i vojnici koji su osvojili (americki) Zapad optuzeni su za kulturni genocid i zverstva prema Indijancima. Bojne zastave i kipove juznjackih junaka Gradjanskog rata cepaju i ruse. Americka mladez uopste ne uci istoriju. Mnogi ne poznaju svoju proslost. Nasa civilizacija nece preziveti ako ne znamo ko smo i odakle smo dosli, niti ako mrzimo one koji su isli pred nama i dali nam sve sto imamo. Konacno, zapadne zemlje predaju svoj nacionalni suverenitet transnacionalnim institucijama. Snazne etnicke sile rastacu Britaniju, Spaniju, Francusku, Kanadu. Jugoslavija, Cehoslovačka, SSSR vec su se raspale. Secesionisticki pokreti postoje cak i unutar Rusije. U Zapadnoj Evropi sve stare nacionalne drzave prodaju svoj suverenitet i nezavisnost da bi nestale unutar birokratske super-drzave zvane EU. To je velika bitka koja je usledila posle Hladnog rata.

* Neki kazu da se „desnica“ i „levica“ zbog globalizacije priblizavaju. Neki su rekli da je vasa politika kombinacija levicarskih i desnicarskih ideja. Vidite li ikakav dokaz koji bi ukazivao da se to kombinovanje desnice i levice dogadja u Americi?

- Na kraju Hladnog rata koalicija Nikson-Regan, koja je bila ujedinjena oko Hladnog rata, raspala se. Danas se levica i desnica slazu, ali samo u nekoliko pitanja. Spoljna politika je jedno od njih. Stara desnica i neki levicari bili su protiv Zalivskog rata i mnogi veruju da Amerika, s obzirom na to da je Hladni rat okončan, treba da vrati nase vojnike kuci, prekine hladnoratovske saveze i sledi formulu osnivaca SAD: mir, trgovina i prijateljstvo sa svim zemljama, ali „uplitanje u saveze“ ni sa kim. U pitanju trgovine stara desnica nasla je nesto zajednickog tla sa levicom. Ali, cak i tu postoje razlike. Konzervativna desnica veruje u ekonomski patriotizam, da zakoni o trgovini treba da budu napravljeni tako da domovina bude samodovoljnija i da podignu standard zivota svojih radnika. Zemlja je kao porodica. Brinete o svojim, pre svega. Za nas, globalizam je blizu ekonomske izdaje. „Globalne kompanije“ stavljaju profit pre zemlje. Džeferson je bio u pravu sto se tice grupe iz Davosa: „Trgovac nema domovinu. Samo tle na kojem stoji ne predstavlja tako cvrstu vezu kao ono iz cega izvlaci dobit.“ Ali, levica je internacionalisticka. Ona bi zelela da poveca Svetsku banku tako da prebacuje jos vise americkog bogatstva Trecem svetu. Mi bismo zabranili Svetsku banku i Medjunarodni monetarni fond, kao parazitske elite koje rezimima, svojim klijentima, daju milijarde dolara premda nijedan od njih nije prstom makao da ih zaradi. I levica i desnica u Americi protive se NAFTA i GATT, ali ne iz istih razloga. Dakle, koalicija levece i desnice o nekim pitanjima deluje, ali ne mislim da moze da funkcioniše stalno. U pitanjima morala, drustva i kulture - abortusu, preferencijalnom zaposljavanju manjina, pravima homoseksualaca, eutanaziji - mi se ne slazemo.

* Sta mislite o americkom „Patriotskom zakonu?“ Treba li Amerikanci da se zabrinu da ce izgubiti svoje gradjanske slobode? Da li je vecina Amerikanaca spremna da menja svoje gradjanske slobode za vecu bezbednost?

- Vojni sudovi korisnjeni su u nasem Ratu za nezavisnost, Gradjanskom ratu i Drugom svetskom ratu. Cemu, onda, tolika buka kad predsednik Bush trazi tu istu moc? Vise americkih civila stradalo je na tlu SAD 11. septembra nego u bilo kom inostranom ratu. Sto se tice prisluskivanja razgovora i Interneta, mnogi ce daci uzasnu galamu ako americke vlasti odu predaleko. Mislim da mozemo sasvim da se oslonimo na to da ce nas tu stititi unutrasnja politicka ravnoteza moci. Prava pretnja nasoj slobodi dolazi od mamutskog drzavnog aparata koji neprestano raste, konzumira bogatstvo Amerike i ima beskrajni apetit da nam kontrolise zivot, a, na nesrecu, ima i imperijalne sklonosti.

NEDELJNI TELEGRAF, 26. XII 2001

Priredio: R. Mikic ;Prevod: M. P.

Predsednik Putin o pravima Rusa u rasejanju

PO ALBANSKOM RECEPTU

Problem Rusa koji zive u pribaltickim drzavama trebalo bi resavati na slican nacin kako je postupljeno u slucaju Albanaca koji zive u Makedoniji, izjavio je nedavno predsednik Vladimir Putin u dvoiposatnom razgovoru sa ruskim gradjanima koji su direktno prenosile dve najvece ovdasnje televizijske stanice.

Kako je napomenuo Putin, albansko stanovnistvo cini u Makedoniji nesto vise od 20 odsto od ukupnog zivlja. Ipak, oni su, pod jakim pritiskom medjunarodne zajednice, uspeli sebi da obezbede procentualno ucesce u svim organima vlasti i uprave, pa cak i u strukturama bezbednosti - vojsci i policiji.

Ukoliko se prihvati ovakvo resenje kao opstevazeci princip, nema razloga da se ono ne sprovodi i kada su u pitanju Rusi koji zive izvan matice, posebno oni u pribaltickim drzavama, stav je predsednika Putina.

Ovakvu izjavu sefa drzave ruski mediji su ocenili kao veoma znacajnu jer, kako podseca Internet agencija "Vesti.ru", Albanci su, takozvanim, "Ohridskim dogovorom" dobili pravo da budu predstavljeni u svim strukturama drustva i drzave, ukljucujuci i pravo na sopstveni jezik kao zvanican. Ovakvo resenje usledilo je nakon vise teroristickih akcija sa strane Albanaca, a koje su se kasnije pretvorile u oruzanu pobunu sirokih razmera.

Albanci su i pre "Ohridskog dogovora" imali znacajna prava u okviru makedonske drzave, ukljucujuci i svoj univerzitet u Tetovu, sto je u svakom slucaju znatno vise od onoga sto, na primer, trenutno imaju Rusi u Letoniji, koji cine cak 45 odsto ovdasnjeg stanovnistva. Ipak, diplome Baltickog ruskog instituta u Rigi vlasti ove pribalticke drzave ne priznaju kao vazee. I ne samo to, Ministarstvo obrazovanja Letonije planira da do 2004. godine potpuno ukine sistem obrazovanja na ruskom jeziku.

Primer drugi. Dok su u gradovima u Makedoniji u kojima zivi vecinsko albansko stanovnistvo gradonacelnici, i pre Ohridskog dogovora, po pravilu bili pripadnici ove etnicke grupe, u Daugavpilsu u kojem Rusi cine 90 odsto populacije, rukovodeca mesta u administraciji zauzimaju iskljucivo Letonci. Slicno je i u Estoniji gde Rusi cine 35 odsto stanovnistva. Samo u jednom gradu - Maardu - gradonacelnik je ruskog porekla.

Izjava predsednika Putina nema za cilj poziv na oruzanu pobunu pribaltickih Rusa (po ugledu na Albance). Sustina je u tome da medjunarodna zajednica mora definitivno da se odluci za ona resenja koja ce sve nacije i nacionalne manjine tretirati na jednak nacin i prema istim principima.

Ovde se, naravno, istice i cinjenica da mehanicko davanje proporcionalnih prava etnickim zajednicama nije resenje koje automatski donosi i sreću i blagostanje onima koji su ovakvom "eksperimentu" podvrgnuti. Ono sto se desava na Kosovu, u Makedoniji, Bosni i Hercegovini najbolje potvrđuje da statisticka primena ljudskih prava ne znaci i kraj animoziteta medju narodima. Sa druge strane, u delovima Ruske Federacije u kojima, jedni pored drugih, zive muslimani i hriscani, i pored proporcionalne nezastupljenosti u vlasti nema nikakvih problema na etnickoj ili verskoj osnovi.

Strogo proporcionalna zastupljenost u drzavnim organima, sto se videlo i na primeru Makedonije, nije sprecila medjunacionalne sukobe. Kada je u pitanju situacija u Letoniji i Estoniji, nju cini paradoksalnom sledeca cinjenica: dve drzave su pre desetak godina nezavisnost stekle, izmedju ostalog, i glasovima (obmanutog) ruskog stanovnistva, zakljucuje ruska Internet agencija "Vesti.ru"

S. Samardzija

IZ INTERVJUA MINISTRA G. BOZIDARA DJELICA

Da li cete poceti da ostvarujete prihode sa Kosova?

- Vec nekoliko nedelja pregovaramo sa Unmikom gde hocemo da se i mi suocimo sa realnoscu da oni tamo ubiraju prihode, ali trazimo i da se oni suoce sa realnoscu da mi necemo primeniti nikakav propis kojim bismo mogli da pokazemo da je Kosovo van Srbije. Mi cemo i dalje da obezbedujemo nesmetan tok robe i usluga a pri tome da ne oporezujemo dvostruko nase privrednike koji tamo prodaju robu. Sa druge strane, mi ipak nemamo kontrolu nad prihodima koji se tamo ostvaruju, niti imamo dovoljno obezbedjenu administrativnu granicu, tako da je untrasnji sverc moguc.

Koliki su prihodi Srbije od Kosova?

- Nisu znacajni.

Zbog cega onda vracamo dug preduzeca koja su na Kosovu?

To je veliko pitanje. Formalno mi treba da placamo taj dug. Medjutim, i sa ambasadorima u Beogradu i sa predsednikom Sirakom tokom njegove nedavne posete smo razgovarali o tom problemu. Logika je na nasoj strani. Ne mozemo da placamo dugove preduzeca koja su na teritoriji sa koje mi ne ubiramo nikakve javne prihode. To je toliko jaka logika da mislim da cemo vrlo brzo utanaciti da oni koji ubiraju prihode na teritoriji Kosova placaju svoje dugove.

Rada Trajkovic o razgovoru s Dacijem

SIPTARI GURAJU SRBE U IZOLACIJU

BEOGRAD, PRISTINA - Sef i zamenik poslanicke grupe srpske koalicije "Povratak" dr Rada Trajkovic i Sokol Djordjevic sreli su se juce u Pristini sa predsednikom Skupstine Kosmeta Nedzatom Dacijem, inace funkcionerom Rugovinog Demokratskog saveza Kosova.

"U dugom i otvorenom razgovoru ukazali smo na cinjenicu da kosmetski Srbi izlaskom na izbore nisu glasali za izolaciju ni za opstrukciju u Parlamentu, vec da zele dogovor sa Albancima", izjavila je za "Glas" Rada Trajkovic.

Predstavnici "Povratka" posebno su naglasili da Albanci guraju Srbe u izolaciju, jer ih niko od predstavnika politickih partija ne zove na razgovor.

"I dalje smo otvoreni i spremni za dijalog i imamo zelju da budemo konstruktivni deo institucija na Kosmetu", rekla je Rada Trajkovic. Predsednik kosmetske Skupstine Nedzat Daci obecao je da ce o razgovoru obavestiti predsednika svoje stranke Ibrahima Rugovu.

P. P.

Rugova: Rano je za koaliciju sa Srbima

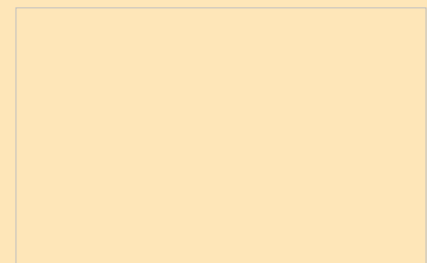
NIJE DOBRO NI ZA KOGA

PRISTINA (Beta) - Predsednik Demokratskog saveza Kosova Ibrahim Rugova iskljucio je juce mogucnost dauskoro bude formirana koalicije poslanika DSK i srpske koalicije "Povratak", ocenjujuci da jos nije vreme za takvu vrstu saveza u Skupstini Kosova.

"U ovoj situaciji nije dobro ni za Srbe, ni za nas da imamo koaliciju. Oni su poslanici parlamenta Kosova i mogu glasati za koga hoce, i tu nema niceg loseg. Na Kosovu jos uvek postoje posleratne napetosti i frustracije, ali je vazno da su Srbi ucestvovali na izborima, da su u parlamentu i najverovatnije je da ce oni glasati za ostvarivanje interesa", istakao je Rugova. Predsednik DSK je izjavio da sa vlastima u Beogradu nece biti dijaloga o statusu Pokrajine, najavljujuci da ce se ubuduce zalagati da centri medjunarodne moci priznaju nezavisnost Kosova.

Potpredsednik Vlade Srbije Nebojsa Covic

PRIORITET - SUDBINA NESTALIH

Beograd - Jedan od prioriteta Koordinacionog centra za Kosovo i Metohiju u sledecoj godini bice angazovanje na rasvetljavanju sudbine nestalih i kidnapovanih Srba, kao i oslobadjanje pritvorenih. Uspeli smo da oslobodimo petoricu zatvorenih, verujem da ce tako biti i sa ostalima koji su optuzeni za ratne zlocine, jer protiv njih nema materijalnih dokaza - rekao je na jucerasnjoj konferenciji za novinare potpredsednik Vlade Srbije Nebojsa Covic, sef Koordinacionog centra za Kosovo i Metohiju. Covic je istakao da su Srbi izgubili poverenje u Kfor i Unmik, "zbog toga sto je dve trecine ubijenih i kidnapovanih stradalo posle 10. juna 1999. godine. Naglasio je da je

u koaliciji "Povratak" postignut visok stepen jedinstva, te da ce oni koji su bili na drzavnim funkcijama a nisu bili angazovani u kosovskim izborima morati da sa tih funkcija budu smenjeni. Povodom nezvanicnih najava da bi Hans Hekerup, administrator UN za Kosovo i Metohiju mogao da bude smenjen sa funkcije, Covic je istakao da bi mu bilo zao zbog toga, ocenivsi saradnju sa Hekerupom kao "otvorenu".

Po Covicevoj oceni, 31. maja ove godine uspesno je okoncana prva faza resavanja problema na jugu Srbije, a do maja sledece godine ce, najverovatnije, u potpunosti biti ukinuta vazdusna zona bezbednosti.

- Ne slazem se sa ocenom predsednika Kostunice o Pavkovicovom doprinosu reformama Vojske. On treba da bude smenjen, a oni koji su za njegov ostanak na funkciji treba da budu svesni kakve to ima posledice - rekao je Nebojsa Covic. Komentarisuci aktuelne odnose u vladajucoj koaliciji, rekao je da raspolaze sa "25 primera klasicnih provokacija koje su ugrozile stabilnost DOS i drzave i uspeh reformi".

- Ocekujem da ubuduce funkcionise Predsednistvo DOS, a ne da se odluke donose u nekim uskim i jos uzim krugovima.

Jako je vazno da svi clanovi DOS ne zaborave da postoji Predsednistvo - rekao je Nebojsa Covic.

B. T.

NEBOJSA COVIC:

RUGOVIN POLITICKI TRIK

Beograd - Sef drzavnog Koordinacionog tela za Kosovo i Metohiju Nebojsa Covic ocenio je da je najava lidera Demokratskog saveza Kosova Ibrahima Rugove da ce od SAD i Evropske unije zatraziti da formalno priznaju nezavisnost Pokrajine "politicki trik".

"Mislim da je to vise neki politicki trik kako bi probao da opravda ono sto su uradili u predizbornom periodu obecavajuci gradjanima Kosova i Metohije nekakvu samo njima znanu nezavisnost", kazao je Covic Televiziji Studio B. Rugova je predsednicki kandidat DSK, stranke koja je osvojila najvise poslanickih mesta na novembarskim opstim izborima. On je najavu da e od SAD i EU traziti formalno priznavanje nezavisnosti pokrajine saopstio u novogodisnjoj poruci gradjanima Kosova. U izjavi za Studio B, Covic je demantovao izjavu bivseg komandanta Oslobojilacke vojske Preseva, Bujanovca i Medvedje Sefceta Musliua koji tvrdi da je odbio da se juce sastane sa Covicem u Bujanovcu. "Ja sam trebao da budem juce u Bujanovcu, medjutim imao sam neke druge obaveze", kazao je Covic, isticuci da je Musliu "izrazio zelju da se vidi" sa njim. "Ne znam odakle mu ovakva prica", kazao je Covic.

Musliu je izjavio da je trebalo da u Bujanovcu, "uz posredovanje medjunarodnih zvanicnika", razgovara sa Covicem o "situaciji na jugu Srbije" i amnestiranju svih bivskih pripadnika OVPBM, ali da je on to odbio posto srpska strana dosad nije postovala potpisane sporazume. (Beta)

„Zao mi je zbog Hekerupa“

Nebojsa Covic izrazio je zaljenje zbog odlaska Hansa Hekerupa sa mesta sefa Unmika.

Zao mi je sto se to dogaca. Imali smo cvrstu ali iskrenu saradnju - rekao je Covic ali nije mogao da kaze ko ce biti novi sef Unmika.

Saopstenje za stampu

United States Office Pristina

Public Affairs Section

Dragodan, Nazim Hikmet 30,

Pristina 38000

Tel: (038) 549 516, Fadz: (038) 548 615

OSTAVKA SPECIJALNOG PREDSTAVNIKA HANSA HEKERUPA

Pristina (Americka Kancelarija u Pristini), 31 decembar 2001 - Zamenik glasnogovornika Americkog Stejt Departmenta, Filip Riker, dao je slerdecu izjavu 28 decembra:

"Sjedinjene Drzave su sa zaljenjem primile objavu ostavke od strane Hansa Hekerupa, Specijalnog Predstavnika Generalnog Sekretara za Misiju Privremene Administracije UN na Kosovu (UNMIK). G. Hekerup je dao znacajan doprinos uspostavljanju mira i demokratije tokom njegovog 11-meseceg rada kao Specijalni Predstavnik.

Pod vodjstvom G. Hekerupa, narod Kosova je sa uspehom ucinio nekoliko vaznih koraka u ostvarivanju Rezolucije 1244 Saveta Bezbednosti Ujedinjenih Naroda. On je objavio Ustavni Okvir za Privremenu Samoupravu na Kosovu i nadzirao uspesno završavanje prvih izbora za Svekosovsku Skupstinu odrzanih 17 novembra.

Posle izbora, G. Hekerup je pomogao na uspostavljenju Skupstine Kosova i poslednjih meseci je uspeo da planificira, politicki i administrativno, prelaz vladinih funkcija sa medjunarodnog na domaci faktor.

Sjedinjene Drzave cene duh kolegijalnosti i saradnje koji je ktrakterizirao nase odnose sa Specijalnim Predstavnikom Hekerupom. Ocekujemo nastavak bliske saradnje sa njegovim naslednikom".

TACI OTERAO HANSA HEKERUPA?

PRISTINA - Specijalni predstavnik generalnog sekretara UN za Kosovo Hans Hekerup podneo je juce neopozivu ostavku na funkciju administratora Kosova. Informativna sluzba Unmika u odsustvu svih visokih funkcionera u kratkoj informaciji za novinare potvrdila je Hekerupovu ostavku uz obrazlozenje da „Gospodin Hekerup napusta funkciju administratora Kosova iz zdravstvenih razloga“.

Vest o ostavci Hekerupa preneli su svi albanski elektronski mediji uz podsecanje Radija „21“ da je on napustio Kosovo pre deset dana, nakon serije pretecih poruka koje su usledile posle prve konstitutivne sednice Skupstine Kosova na kojoj je Hekerup oduzeo rec Hasimu Taciju. „Blic“ saznaje da je jedan od razloga Hekerupovog napustanja Kosova njegovo odbijanje da po zahtevu Tacija posreduje u pregovorima sa Rugovom oko konstituisanja vlade i prepustanja premijerskog mesta Taciju.

Rada Trajkovic, sef poslanicke grupe koalicije Povratak

SLIKA U KOSOVSKOM PARLAMENTU TREBA DA SMANJI TENZIJE NA LOKALNOM NIVOU

Medjunarodna zajednica nece dozvoliti krizu kosovskog parlamenta, niti ce dopustiti da propadnu izbori koji su mnogo kostali, koji su sprovedeni u teskim uslovima i za koje je trebalo mnogo ubedjivanja da bi sve zajednice uccstvovale u izbornom procesu. Mislim da ce ona naci nacina da iskoristi svoj uticaj na parlamentarne stranke, tako da ocekujem da cemo 10. janura dobiti predsednika Kosova. Jedini kandidat za to mesto je Ibrahim Rugova. Na buducem predsedniku Kosova je da predlozi mandataru vlade u kojoj je kosovskim Srbima, prema Ustavnom okviru, zagantovano jedno ministarsko mesto, dok bi drugo, eventualno moglo da nam pripadne na osnovu rezultata glasanja - kaze u razgovoru za Danas Rada Trajkovic, sef poslanickog kluba srpske koalicije Povratak u Parlamentu Kosova, koja je u vreme kada je vodjen ovaj razgovor upravo dobila poziv predsednika kosovske Skupstine Nedzata Dacija za konsultacije o buducjoj pokrajinskoj vladi.

* Medju srpskim poslanicima ima i onih koji veruju da je moguca kriza parlamenta, cak i

raspisivanje novih izbora.

- To bi bila realnost da nije tu medjunarodna zajednica i da na Kosovu nije protektorat. Gledajuci situaciju na Kosovu iz srpske perspektive, mozda se Albancima i ne zuri da konstituisu institucije. Svi Albanci koji su bili van Kosova i Metohije, vratili su se. Slobodno se krecu i zive manje-vise normalan zivot. Za nasu zajednicu parlamentarna kriza bila bi agonija koja bi nas uvukla u dalje medjusobno trvenje.

* Dileme oko eventualnih srpsko-albanskih koalicija prekinuo je sam Ibrahim Rugova izjavom da je za to jos prerano. Da li je uslovima albanske nesloge, takva mogucnost, ipak postoji?

- Srpska i albanska zajednica su daleko i u pogledu obicnog zivota, a kamoli zajednickog rada na strategiji. Pogotovo sto su nase strategije u potpunoj suprotnosti. U toku predizborne kampanje poruka svih albanskih lidera bila je nezavisno Kosovo, dok je poruka koalicije Povratak bila povratak svega, sto znaci i Srbije i Jugoslavije na prostore Kosova i Metohije, tako da u ovom momentu ne moze doci do dogovora o nekim zajednickim institucijama i koalicionim vladama izmedju Srba i Albanaca.

* Da li to potvrđuje stavove onih kriticara opstih izbora koji su tvrdili da prvo treba razviti demokratske procese, pa tek onda praviti institucije?

- To je tacno, ali posto se to nije desilo, ne treba vise govoriti o tome. Kad su bili lokalni izbori, zelelo se da dobijemo lokalno odgovorne lidere koji imaju uporiste u sopstvenom narodu, koji mogu da ucine nesto na organizaciji zivota svoje zajednicu, ali i na zastiti onih koji su ugrozeni. Prvenstveno Srba. Rezultat lokalnih izbora je da vec 10 meseci Srbi ne mogu da se organizuju. Ako ima istine u nekadasnjim izjavama Vetona Suroia da Srbi ne zele da prihvate izbore na Kosovu zato sto su navikli da dominiraju u pokrajinskoj vlasti, sada je jedna od velikih istina i da Albanci ne zele da prihvate Srbe unutar institucija sa njihovim nacionalnim identitetom: jezikom, pismom, simbolima... Sada svi znaju da medjunarodna zajednica na lokalnom nivou nije uspela da napravi multuetnicke opstine, ali je fakat i da oni vide kako lokalni lideri cine sve da Srbi nestanu iz njihovih opstina.

Sa parlamentom je druga prica. Sada se racuna da bi slika ili prenos iz parlamenta, za koji se smatra da je u njemu politicka elita, ako se u posleratnom periodu moze govoriti o eliti, kao i nasi odnosi na kosovskom nivou, mogli da uticu da padnu tenzije na lokalnom nivou.

* Cemu takva slika, ako srpski poslanici na zajednicko pokazivanje dolaze u oklopnim transporterima?

- Srpski poslanici imaju veliki problem da se okupe, problem da u pauzi idu negde da rucaju, da izadju u grad i kupe, recimo cigarete, jer ne smeju da napuste zgradu. Problem je i ako zasedanje traje do kasno uvece gde ce srpski poslanici da spavaju, kako ce ziveti. Problema je mnogo, a jos nema nijednog resenja za srpske poslanike van skupstinske zgrade, trajanja sednice i van slike koja traje dok se kamere ne ugase u parlamentu.

* Zasto se odustalo od prvobitne ideje da sediste Koordinacinog centra bude u Gracanici, koja je sada zamenjena Dedinjem?

- Strucna logistika i potencijal je u Beogradu gde se mogu okupiti najeminentniji strucnjaci da u ovom presudnom momentu prave strategiju za Kosovo. Sa druge strane, problem je i sto je intelektualna elita koja je postojala na Kosovu u najvećem broju proterana sa tog prostora, tako da dole nije ostalo ljudi koji bi u ovom momentu mogao da radi takve stvari. Oni koji su ostali vise se bave dnevnom organizacijom zivota Srba kako preziveti do sutra. Koordinacioni centar je tek u konstituisanju. Ocekuje se da ce se do kraja ove godine formirati u punom sastavu i da ce poceti da radi kao logistika Srbima koji ce pokusati da rade kroz institucije na Kosovu i Metohiji, jer cemo svi imati obavezu da svoje ponasanje unutar parlamenta usaglasavamo sa onim sto bude politika Koordinacinog centra. Usvojena je sistematizacija radnih mesta, kojom su predvidjene i ekspoziture na Kosovu.

One ce se otvoriti ovih dana u Gracanici, u Mitrovackoj regiji, u svim drugim regionima gde Srbi zive. Medjunarodnoj zajednici je upucen zahtev da koalicija Povratak u svakom mestu dobije kancelarije radi kontakta sa ljudima koji ovde zive, dok od nase drzave trazimo da uzme ucesca u otvaranju kancelarija Koalicije svuda po Srbiji. Time ce se spreciti da, kako je nedavno referisala Sandra Raskovic - Ivic u kolektivne centre u kojima se nalaze Srbi sa Kosova dolaze neke cudne nevladine organizacije koje nude da im prave kuce po Srbiji, cime fakticki deluju suprotno strategiji nase drzavne i nacionalne politike koja za prioritet ima povratak Srba na Kosovo.

* Neki naucni krugovi u Beogradu govore o pojavi negiranja crnogorske nacije na Kosovu i Metohiji i ujedno ocenjujuci da je nemesanje aktuelne crnogorske vlasti u srpsko-albanski sukob u Pokrajini vezan za njihov odnos sa Albancima u Crnoj Gori, pogovoto uoci eventualnog referenduma.

- Broj Crnogoraca na Kosovu i Metohiji nije mali broj i njihova, kao i ljudska prava Srba su trenutno najugrozenija ne samo na podrucju Kosova i Jugoslavije, nego i u Evropi. Zato bi crnogorsko rukovodstvo trebalo da podigne svoj glas u borbi za postovanje njihovih prava. Mozda politicki ciljevi kao sto je pridobijanje svih gradjana za referendum jeste razlog koji

crnogorsku vlast drži u "konzerviranom" stanju prema srpskom pitanju na Kosovu, jer ne žele problem neljalne albanske zajednice u Crnoj Gori, što je nerealan. Tamosnjim Albancima odgovara nezavisna Crna Gora i bez obzira koliko bi zvanicna crnogorska vlast govorila o krsnju ljudskih prava na Kosovu, oni bi ipak glasali za projekat nezavisnosti zato sto on sustinski ide u prilog njihovom nacionalnom interesu.

Sa druge strane, Milo Djukanovic i rukovodstvo u Crnoj Gori bi zauzimanjem za Kosovo pridobili onaj deo Crnogoraca koji zaista iskreno brinu i zainteresovani su da Srbi na Kosovu zive normalno. Djukanovic bi pridobio deo vlastite zajednice za projekat referendumu ukoliko bi se izjasnio da nepovredivost granica, kao pravilo prihvaceno svuda u bivsoj Jugoslaviji, treba da se primeni i po putanju Srbije i Kosova kao njenog sastavnog dela. To bi bila poruka i za medjunarodnu zajednicu, koja da bi imala trajan mir na Balkanu mora da ima pricipe koji ce se postovati i koji ce u definitivnom razgranicavanju i konferencijama o bivsoj Jugoslaviji tacno odrediti sta joj je prioritet, prava drzava ili prava naroda.

- Prihvatajuci izborni proces, koalicija Povratak je zelela da postigne dva cilja. Iako je mozda mogla da glasanjem za Rugovu presudi i napravi haos izmedju albanskih lidera, nije zelela destabilizaciju Kosova. Pogotovo sto je i sam izbor predsednika Skupstine Kosova izazvao velike potrese. Odmah nakon toga dvojica ljudi iz Rugovine partije su ubijena u Istoku. Predsednik Skupstine, koji je u svom prvom govoru rekao da mu je cast sto je prvi predsednik Skupstine na slobodnom Kosovu, pola sata po povratku kuci poceo je da dobija pretece poruke. Ima pratnju, jer mu je bezbednost nesigurna gotovo koliko i meni. Zato je koalicija Povratak pruzila sansu albanskim liderima da se izmedju sebe dogovore i podsetila ih da se predstavnici srpske zajednice nalaze u parlamentu i da bi zeleli da razgovaraju o onome sto predstavlja buducnost Kosova i Metohije.

Medjutim, oni nas ni do danas nisu identifikovali kao ljude sa kojima treba razgovarati. Ponudu su uputuli Vatenu. Cinjenica je da je sustina problema na Kosovu i Metohiji izmedju Srba i Albanaca. U vlasti su uvek dominirali jedni ili drugi, dok su ostale zajednice prilazile grupaciji koja dominira. Gotovo na svim medjunarodnim susretima te zajednice sada aktivno podrzavaju koncept nezavisnog Kosova, tako da je sasvim normalno da Rugova trazi njihovu podrsku, mada znam da ni oni nisu sasvim jedinstveni.

* Da li je, ipak, politicka nelogicnost da Srbi koji sve vreme tvrde da je Rugova za njih najprihvatljivija albanska opcija i kao takvom mu i nefomalno ponude koaliciju, ipak ne glasaju za njegov izbor za predsednika Kosova?

- Politika je pre svega jedna pragmaticna disciplina. Rugova ima ekstreman cilj, ali je poznat po tome sto ne tezi da ga ostvari na grub nacin koji bi doveo do stradanja ljudi. Sa druge strane, imamo lidere koji su izrasli iz pokreta OVK na ciji racun idu optuzbe naseg naroda zbog egzodusa, etnickog ciscenja, ubijanja i kidnapovanja Srba. Izjavom da "Srbi samo sa njima mogu nesto da dobiju", Taci i Haradinaj su nesvesno optuzili sami sebe da su oni ti koji "diruguju" koliko ce Srba na Kosovu ziveti, koliko ce se normalno kretati i koliko ce moci da ih se vrati. To je vise bilo samoptuzivanje nego ponuda Srbima, ali oni, bojim se, jos nisu svesni toga.

* Kolike su sanse da se Taci i Haradinaj pojave pred sudom u Hagu?

- Za pricu koja postoji u narodu da su njih dvojica odgovorni za mnoge zrtve i stradanja ne samo Srba nego i Albanaca, nemam dokaze, ali ako postoje relevantne institucije koje imaju uz to i dokaze, ne vidim razloga da Albanci koji su cinili zlocine budu postedjeni. Nedavno sam videla Karlu del Ponte u Makediniji i na neki nacin mi se cini da postoje pokusaji da se izbegne odgovornost onih koji su pocinili zlozin i etnicko ciscenje na Kosovu dok je ovde zvanicno na vlasti bila medjunarodna zajednica. Negde sam prozitala da se gospodja Del Ponte zzlila da ima problema sa vlastima medjunarodne zajednice oko suocenja sa albanskim zlocinom nad srpskom populacijom i ostalim zajednicam koje su stradale.

* Neki od kosovskih analiticara skloni su da tvrde da je vecina sadasnjih albanskih lidera na Kosovu i Metohiji za medjunarodnu zajednicu proslost i da je ona spremna za "nove ljude" poput Vetona Suroia.

- Iz izvora u medjunarodnoj zajednici i onoga sto znam na Kosovu, ne samo Veton Suroi vec i neki predjasnji komunisticki lideri su nesto sto predstavlja kosovsku perspektivu.

* Koliko ima istine u tvrdnjama da je odluka o izlasku Srba na kosovske izbore bila deo politickog aranzmana Beograda sa medjunarodnom zajednicom oko ocuvanja jugoslovenske Federacije?

- Verovatno da postoji briga drzavnog vrha za ono sto predstavljaju instituciju Jugoslavije kao i za ekonomske razloge. Ja to vidim kao nesto krajnje pragmaticno. Nasoj zemlji potrebne su ekonomske reforme i vreme da odahne od novih pritisaka da bi posle tri godine kada ce se najverovatnije razgovarati o statusu Kosova, jer ovo su samo privremene institucije, nasa drzava bila jaci oslonac u pregovorima za Kosovo i za sve ljude na tom prostoru.

* Albanski politicari poput Adema Demacija smatraju da je srpsko ucestvovanje u prelaznim pokrajinskim institucijama argument u korist Albanaca pri resavanju konacnog statusa Kosova i Metohije.

- Mislim da ne. Medjunarodna zajednica nije toliko naivna u celoj prici da ne zna pod kakvim uslovima je izvela Srbe na izbore. Zna i koji je problem imala sa drzavnim vrhom nase zemlje zeleci da ga pridobije za animaciju Srba da izadju na izbore, sto je Beograd iskoristio za stvaranje dokumenta kakav je sporazum Hekerup -Covic.

* Koliko se sadasnje razmirice u DOS osecaju na Kosovu i Metohiji i medju Srbima u koaliciji Povratak i u Koordinacinom centru?

- Za sada se, hvala bogu, medju poslanicima Povratak to jos ne primecuje. Ocekujem da ce i najvazniji ljudi, predsednik Kostunica i premijer Djindjic uciniti sve da ono sto moze da predstavlja luksuz i za deo Srbije koji ima manje problema nego Srbi na Kosovu i Metohiji, da to ne bude ogledalo ni karakteristika koalicije Povratak na Kosovu.

Jelena Tasic

DANAS, 29.-30. decembar. 2001.

Sa puta u srpsku enklavu Strpce na Kosmetu

PRINUDNA OAZA PODNO BREZOVICE

Za ostanak i opstanak srpskog stanovništva na Kosovu i Metohiji, pored bezbednosnih uslova najvažnije je da oni i njihova deca mogu da nadju posao, koji im obezbedjuje egzistenciju. Bez bezbednosti i zaposlenja, makar im Srbija slala najveću moguću pomoć, finansirala školstvo i zdravstvo, nealbansko stanovništvo neće moći da se duže održi na Kosmetu. Srbi osim u severnom delu Pokrajine, naslonjenom na centralnu Srbiju, žive po enklavama. Najveća je Sirinicka zupa. Ovu enklavu čini gotovo celokupna teritorija (sa izuzetkom nekoliko rubnih albanskih sela: Firaja, Bare...) nekadasnje opštine Strpce, na jugu Pokrajine, na srednjoj između Urosevca i Prizrena. Pre 1999. ovde je živelo oko 7.500 Srba i približno 4.000 Albanaca. Danas enklava broji, procenjuje se, oko 12 hiljada Srba. Koliko ih stvarno ima niko tačno ne zna.

Nekadasnje stanovništvo se uvelo, što zbog izbeglica, što zbog povratka u enklavu osoba poreklom iz ove oblasti, a koje su do rata živele i radile u drugim mestima Kosmeta.

Pre dolaska Unmika i Kfora, najveće proizvodno preduzeće u opštini Strpce bio je pogon "Ivo Lola Ribar" iz Beograda, za proizvodnju delova za alatne mašine. Dok kod Merdara satima cupkam oko vozila, na minus deset stepeni, očekujući da se sastavi konvoj sa kojim ćemo pod zaštitom blindiranih vozila i vojnika Kfora stići u Strpce, upoznajem Slavisa Stanisica, pomoćnika direktora ILR iz Strpca. Prati kamion sa delovima i robom iz Srbije. Zali mi se da mu je kamion već četiri dana blokiran. Za prethodni konvoj je zakasnio, zbog odugovlačenja plaćanja taksi (pet odsto Republici Srbiji i 15 odsto Unmiku, na iznos fakture za kupljenu robu). Da ne bi opet Unmiku platili istu taksu ostavili su kamion na "granicnom" parking. Zatekli su ga bez pozicionih svetala.

Preživljavaju, malo ko radi

Slavisa Stanisic mi kaže da je od 106 zaposlenih u pogonu ILR, samo desetero stalno na radu, ostali su na prinudnom odmoru; pozivaju ih po potrebi, kako obezbede posao. Letos ih je radilo čak pedesetak - hvali se. što zbog IKL u Beogradu, što zbog prilika u Pokrajini, umesto delova za alatne mašine prave za Unmik ramove za panoe, popravljaju građevinske mašine, ljuljasku za decu, čak su i asfaltirali deo druma. Rade sve, najčešće građevinske poslove, kako bi preživeli.

Pre rata mnogi stanovnici opštine, između šest i sedam stotina njih radili su izvan teritorije opštine u Urosevcu i Prizrenu. Svi su sada bez posla, a samo nekada zaposleni u fabrici savnih cevi iz Urosevca dobijaju pomoć od 500 dinara mesečno.

Pre rata, zbog planinsko-skijaskog centra Brezovica, turizam je bio najznačajnija delatnost opštine i kraja. Četiri hotela su imala ukupno 1.200 kreveta, za pet hiljada skijasa je bilo podignuto desetak zicara. Uz zaposlene u hotelima, na opsluzivanju i održavanju zicara mnogi drugi su živeli od turizma: privatne kafane, ski-servisi, gorska služba, škola skijanja itd. Danas u hotelu Junior žive izbeglice, a drugi hotel, Brezu, Kfor je uzeo za kasarnu. Najveći hotel, Narcis, otvoren je, ali je samo četvrtina soba popunjena, skoro isključivo međunarodnim policajcima i tek po nekim "prolaznikom". Ne zna se kako hotel preživljava jer zbog stalnih isključenja električne energije troši ogromne količine nafte za agregat.

U hotelu Molika, na 1.700 metara nadmorske visine, podignutom odmah uz zicare, u 380 kreveta niko ne boravi. Zaposleni se nadaju da će sklopiti ugovor sa Kforom da se i ovde vojnici odmaraju i rekreiraju. Nadaju se i zaposleni u privatnom preduzeću Borzani (nazvanom po kraju Brezovice Borzane i po prezimenu Borzanovic, nastalom po tom kraju) iz Brezovice da će se taj posao ostvariti jer bi oni držali školu skijanja, ski-servis i deo gorske službe. Za sada ograničen broj zaposlenih održava hotel i zicare, za platu od sto, sto pedeset maraka mesečno.

Najbolje zaraduju zaposleni u školstvu (njih oko 240) i zdravstvu jer primaju dvostruku platu od Republike Srbije, kao i Unmikov dodatak, tako da ukupno mesečno zaraduju od 400 do 600DM. Pored njih vrlo dobro je plaćeno i 150 zaposlenih u Kforu, a koji odlaze svakodnevno autobusima u bazu Bondstil i u Urosevac.

Vrzino kolo lose politike

Poseta privatnoj radio stanici Borzani, u sklopu pomenutog privatnog preduzeća, budi tracke nade. Damaćin mu je suvlasnik Paja Ilic. Kaže da je radio stanica počela sa radom marta 2001. Imaju ugovor sa BBC da prenose njihove vesti. Šestero zaposlenih obezbedjuje celodnevni program baziran na zabavnoj muzici. Uz muziku ide informativan program i lokalne vesti. Na dan izbora za Skupštinu Kosova, 17. novembra, pustali su poziv Nebojse Covica Srbima da izadju na izbore. Narušili su izbornu tisuću, očekuju ozbiljnu kaznu, ali su zadovoljni jer se procenjuje da je njihov poziv u mnogome doprineo da 74 odsto Srba iz enklave izadje na izbore.

Iako me novinarka Milica i tonac u smeni uveravaju da svoju budućnost vide isključivo u ovom kraju, iako su mi svi potvrđivali da niko ne prodaje kucu i, imanje u enklavi ne zaboravljam reci vozača hotelskog terenskog vozila, koji je cinicno primetio: "Niko ne prodaje, jer zasad nema kupaca".

Ne zaboravljam ni radnika Redzovica, na održavanju zicara, koji kada ga na njegovu opasku da mu je sada "dobro kako je bilo odmah posle rata", pitam "u čemu" odgovara "navikao sam se". Ne zaboravljam nebrojena prepuna stovarišta građevinskog materijala, mnoge nove kuće i ne znam koliko novih benzinskih pumpi vidjenih uz drum u Pokrajini izvan enklave. Ovde nema ništa od toga. Jedno od dva stovarišta je zatvoreno, drugo zvrji prazno. Enklava ima samo jednu

benzinsku pumpu u Brezovici, a i ona je najcesce zatvorena zbog iskljucenja struje. Bez valjanog razloga uz iste poreske uslove za Albance i Srbe, cak je i roba poreklom iz Srbije jeftinija u albanskim delovima Pokrajine nego u enklavama! Privrednog zamaha vidljivog duz puta na Kosovu i Metohiji ovde u Sirinickoj zupi, kao i u Caglavici, kroz koju konvoj prolazi, nema.

Milosevicevi izvrsioci su jos prakticno na vlasti. Tek je leta 2001. dosao nov covek, Sokol Djordjevic, od skora i poslanik u Skupstini Kosova, za direktora nacionalnog parka.

Zoran M. Cvijic

DANAS, 27. decembar 2001.

Slike: Manastir Decani pod snegom

IZMEDJU SRBIJE I UNMIKA

U enklavi Strpce sve je virtuelno, i jeste i nije, od predsednika opstine, direktora svih srednjih skola, dokumenata, do samog zivota. Razgovaram sa Slavisom Redzicem, "predsednikom opstine" Strpce, izabranim na izborima 1996. sa liste SPS. Opstina ima i albanskog predsednika, Bahriju Hisenija, izabranog na izborima 2000, koje su Srbi bojkotovali. On vrlo retko dolazi u opstinu jer u enklavi prakticno nema Albanaca. Pored njih dvojice opstina ima Unmikovog administratora i vojnog komandanta Kfora zaduzenog za enklavu.

Vlada Srbije saradjuje sa onim sa kojim moze, pre svega, sa Slavisom Redzicem koji kaze:

- U kontaktu sam sa Ministarstvom finansija od kojeg dobijamo plate, i sa drugim zvanicnicima i svi kazu da dok se ne sprovedu legalni i legitimni izbori ja treba da ostanem na tom mestu i da obavljam duznost predsednika opstine. Naravno, koliko je to moguće u ovim uslovima. Bilo je i dobronamernih i pod navodnicama dobronamernih saveta da se povucem. Ja sam, ipak, odlucio kada sam vec izdrzao ove dve godine pakla, dok se ne steknu uslovi za nove izbore ili dok se ne postavi neko ko ce da predstavlja narod u enklavi i da stiti njegove interese, da ostanem na položaju predsednika opstine.

Slavisa Redzic ne sedi vise u istoj kancelariji, sad ima drugu sobu u zgradi opstine i govori da "sve sluzbe rade skoro normalno.

- Pruzamo usluge i izdajemo dokumenta, ista koja smo i izdavali pre rata, kao sto su izvodi iz maticnih knjiga. Unmik izdaje i svoja dokumenta koja nama jos nisu neophodna. Mi imamo i nase licne karte, za cije izdavanje se ovde prikupljaju neophodna dokumenta, a odgovarajuca sluzba salje ih u Leskovac odakle dobijamo licne karte, saobracajne i vozacke dozvole i pasose. Gradjani koji su se registrovali kod Unmika imaju pored nasih i njihove licne karte. Vrlo malo gradjana se nije registrovalo". Penzioneri dobijaju penzije kao i svi u Srbiji, navodi Redzic.

On istice da veliki problem predstavljaju registarske tablice. Vecina automobila u enklavi nema nikakve tablice, a oni koji ih imaju, nose stare jugoslovenske za Urosevac (UR), tako da su odmah "obelezeni" jer je na ostalom delu Kosova Unmik uveo nove tablice, koje Albanci iskljucivo koriste. Tako Srbi na kolima kao da nose "zutu traku". Cuje se da bi neki Srbi i uzeli nove Unmikove tablice, medjutim sa njima, tvrde oni, ne mogu da udju u Srbiju i Makedoniju. Tako su gradjani "razapeti" izmedju Srbije i Unmika, koji se spore preko stanovnistva.

- Samo ih Albanija i Crna Gora priznaju. Mi te Unmikove tablice dozivljavamo kao jos jedan korak dalje od nase maticne drzave, kao uostalom sto smo doziveli i Unmikove licne karte. O opstoj zbrci svedoci podatak da cak i Albanci uzimaju nase pasose, jer sa Unmikovima moraju da imaju vize za Makedoniju, dok im sa nasim ona nije potrebna.

Hvali se da je u enklavi neuporedivo bolje nego u obližnjoj Sredackoj zupi, gde je svaka srpska kuca obelezena zutim krstom. Tamo je nealbansko stanovnistvo bez zastite i ostalo je samo nekoliko starackih domacinstava. U Ruznikovom selu ima 67 Srba, u Gornjem Selu zivi samo jedna starica, u Drajcicima ih je devetoro i to je sve od nekadasnje Sredacke zupe.

Slavisa Redzic pokusava da nam objasni zasto je roba iz Srbije jeftinija u albanskom "delu" Pokrajine, iako svi placaju iste poreze na granici i mogu da je donesu u svoje mesto. Zbog toga su Srbi iz Strpca, pred "sezonom" slava, u pratnji Kfora u pet autobusa i sa kamionom za kupljenu robu, isli do Gnjilana kako bi se tako jeftinije snabdeli. Tvrđi da Albanci odlaze sa torbama para direktno kod proizvodjaca u Srbiju, daju pare i dobiju povoljan rabat. U Gnjilanu se tako moze kupiti dugotrajno mleko PKB, ulje iz Vrbasa, a gradjeviniski materijal iz Potisja iz Kanjize im dolazi sleperima. A trgovci iz enklave kupuju od drugog, ili treceg posrednika u Srbiji i tako cena skace.

To potvrđuje i Novica Krstic, po Srbima, direktor svih srednjih skola u Strpcima. U ovoj enklavi pod istim krovom se nalaze cetiri srednje skole: Srednja ekonomsko-trgovacka, Gimnazija, Medicinska i Elektro-masinska, u kojima su 572 učenika, dok u osnovnim skolama ima priblizno 1.300 djaka. Do leta 1999. ovde je postojala samo Srednja ekonomsko-trgovacka skola, medjutim od kad su pristigle izbeglice iz Prizrena, Urosevca, obližnje Sredske zupe i ostalih krajeva Kosova i Metohije, otvorene su i ostale srednje skole kako bi učenici koji su zapoceli skolovanje mogli i da ga zavrse. Desava se tako da jedno odeljenje ima samo dva učenika. Skolstvo u enklavi je sa jedne strane pod Ministarstvom prosvete Republike Srbije, a sa druge i pod Unmikom. Zbog toga zaposleni dobijaju i duplu platu.

Profesori zaraduju mesечно izmedju 500 i 600 DEM, iako je to jos uvek malo za uslove u kojima zive i rade. Novica Krstic, takodje clan SPS, ne zeli platu Unmika i kaze da je jedino on ne prima od 122 zaposlenih u srednjim skolama, od kojih je 94 ukljuceno u nastavu. Zato ga Unmik i ne prihvata kao direktora, nego cak i kao zaposlenog. Kaze da su umesto njega imenovali njegovog zamenika za direktora, "ali da je on u odnosu na skolu samo moj zamenik", tvrdi nam Novica Krstic.

Zoran M. Cvijic

DANAS, 27 i 28. decembar. 2001.

ZASTO SE SPASITELJ RODIO U PECINI

Davno si mi uputio ovo pitanje, no, oprosti, ja sam cekao da ti odgovorim pred ovaj blag dan, kada su misli nase upucene k onoj peCini odakle je zasjalo Sunce Pravde.

Smirenost je prva vrlina, koju je Hristos preporucio ljudima u Svojoj besedi na Gori. I primerom Svojim On je prvo pokazao tu vrlinu rodivsi se ne u carskoj palati nego u ovcijoj pecini.

Druga vazna prakticna pouka, koju je Gospod pokazao svetu svojim rođenjem u pecini jeste ova: stesnite se, da bi se i drugima ucinilo mesta; zadovoljite se najnuznijim, da bi i drugi imali najnuznije. Kao sto uci apostol Bozji: a kad imamo hranu i odjecu, ovijem dabudemo dovoljni.

Nije li ovo dobra poula za danasnji svet u krizi?

Jos je vrlo vazna pouka i u tome, da ne daje mesto znacaj coveku nego covек mestu.. Covek predstavlja vecu vrednost od svega na zemlji. Niti raskos i spozni bljesak povecava niti siromastina umanjuje coveka. Znas kako je On rekao za Jovana Krstitelja, coveka bez kuće i kucista: sta ste dosli da vidite? Covjeka li u meke haljine obucena? Eto, koji gospodske haljine nose i u slastima zive, po carskijem su dvorovima. U carskom je dvoru i u mekim haljinama i car Irod, ali to nije covек nego lisica; Tako i Pilat, ali nije covек nego rimski vuk; tako i fariseji, ali nisu ljudi nego porodi aspидini. A beskucnik Jovan je covек veci od svih onih u palatama - nijedan izmedju rodjenijeh od zena nije veci od Jovana Krstitelja.

Jos jedna pouka. Carstvo nebesko vaznije je za coveka od svega na svetu. I to carstvo covек moze zadobiti ma gde se rodio i ma gde ziveo; u gradu, ili u selu, ili u pustinji ili u pesteri. Svetu koji trazi svetlost samo iz velikih gradova Gospod nije hteo dati lekciju, da se istinska svetlost moze javiti i iz hude pecine. To su docnije dokazali i mnogobrojni pesterci, veliki duhovnici i prava svetila sveta.

Po mome misljenju ima i jedan ne malo vazan razlog sto se Hristos rodio u pecini. U Svetoj Znjmlji jos i danas stoje cetiri znamenite stene, stoje onako kako su stajale i u vreme dolaska Hristovog u svet. Jedno je kamena pecina u Vitlejemu, gde se On rodio; drugo je stena na Gori Iskusenja, gde je On kusan od Satane; treće je stena Golgotska, na kojoj je raspet, pod kojom je sahranjen i gde je vaskrsao; cetvrto je stena na Maslinskoj Gori sa koje se vazneo na nebesa. Dakle, cetiri najvaznija dogadjaja iz Spasiteljevog zivota vezana su za cetiri nepomicne stene. Ne posoji kuća u Nazaretu, gde je On ziveo, niti ona u Kapernaumu, gde se nastanio bio. Ne postoji ni jedna gradjevina, u kojoj se On zadržavao; ni dvor Irodov, ni konak Pilatov, pa cak ni hram Solomonov. Sve sto je ljudskom rukom zidano, sve je vreme strosilo. Ali one cetiri stene, od Boga stvorene, stoje i sada isto kao i nekada. Da niko ne bi mogao posumnjati, da se On zaista rodio, da je iskusan bio kao covек, da je raspet zbog greha ljudskih ali i vaskrsao, i da se sa slavom uzneo u nebesa, u vecnu domovinu Svoju, gde ocekuje Svoje pravednike. Znao je Sveznajuci kameno srce covecje i sumnjicarski razzum ljudski, zato je On mudro vezao ona cetiri dogadjaja za cetiri nepomicne stene. A da se hristos rodio u nekoj kuci u gradu ili selu, zar bi ta kuća jos postojala i svedocila? Ne postoji ne samo kuća nego ni grad, gde se rodio Aleksandar Veliki. Ne zna se ne samo grad nego ni drzava, gde se rodio veliki Homer. A Hristova sveta Pecina u Vitlejemu stoji, stoji i - svedoci.

I da znas: kao sto telo Njegovo, dom duse Njegove, nije od coveka no od Boga Duha Svetoga, tako isto ni dom tela Njegovog, pecina Vitlejemska, nije od coveka ni od ruku covecijih no od Boga Stvoritelja i Promislitelja. On ju je stvorio pre ljudi na zemlji, i stvorivsi predodredio platu za Svog vremenog boravka kada se bude spustio u posetu potomstvu Adama i Eve. I jos - za trajnog svedoka Njegovog dolaska na zemlju.

Neka te ne cudi ni to sto je Bog izabrao tako hudo obiliste za Sebe. Sto je ljudsvu visoki, mrzost je pred Bogom. Mrzost je pred Bogom bila cesareva palata u Rimu, jer je uistinu bila razbojnicka pestera zlocina i razvrata. Ono pak sto je prezreno i nistavno u ocima ljudi, ono najcesce Bog bira i proslavlja. To je metod Premudrog, po tom metodu On je izabrao ribvare za apostole, i pecinu za kolevku Svoju.

Sv. Vladika Nikolaj (Velimirovic)

**SRETNE BOZICNE I NOVOGODISNJE PRAZNIKE, UZ SVESRDNI HRISCANSKI POZDRAV
MIR BOZIJI! HRISTIS SE RODI!
SRECNA NOVA 2002. GODINA!**

**ZELI VAM
KANCELARIJA EPARHIJE RASKO-PRIZRENSKE I
NVO GLAS KOSOVA I METOHIJE**

OBAVESTENJE

NVO Glas Kosova i Metohije - Beograd sa UMNIC-om - Beograd u toku decembra pocinje sa pružanjem pravne pomoci u svojim kancelarijama u Beogradu, Kragujevcu, Kraljevu i Krusevcu privremeno raseljenim licima sa Kosova i Metohije. Obavestjenja o radu mogu se dobiti na telefone: 011/ 3226-175 i 3221-433 (lokali 261 i 279)

Ron Braun- Program za postdiplomske studije u Americi

Ron Braun Program omogućava istaknutim diplomiranim studentima i mladim ekspertima iz centralne i istočne Evrope postdiplomske studije na vodećim američkim univerzitetima. Ron Braun Program je dobio naziv po preminulom američkom ministru za finansije Ronald H. Braun-u, koji je do kraja svog života radio na promovisanju interesa američkog biznisa na Balkanu. Program odražava njegovo zalaganje za demokratiju u regionu i jačanje globalne ekonomije.

Napredan akademski rad, profesionalno usavršavanje

Ron Braun Program se sastoji od kombinacije naprednog akademskog rada i aktivnosti na profesionalnom usavršavanju kao što su praktičan rad, seminari, i rad sa ekspertima. Stipendisti treba da pokazuju vodeće kvalitete u jednoj od osam oblasti:

Administracija poslovanja

Ekonomija

Administracija obrazovanja/gradjansko obrazovanje

Politika zaštite životne sredine /menadzment resorsa

Novinarstvo /masovne komunikacije

Pravne nauke

Javna administracija

Javna politika

Stipendisti Ron Braun Programa se biraju na osnovu vrednovanja tokom javnog konkursa i šalju na priznate univerzitete širom Sjedinjenih Američkih Država. Stipendije koje pokrivaju troškove skolarine, životne troškove, i transport, omogućavaju stipendistima da dobiju titulu magistra nakon završetka jedne ili dve godine studija.

Uslovi:

Kandidati treba da imaju ekvivalent univerzitetskog obrazovanja (četiri godine), ili završen fakultet pravnih nauka ako konkurisu za magistarsku titulu iz prava. Treba da raspolazu znanjem engleskog jezika pokazanom na TOEFL testu rezultatom od 550 poena ili 213 poena na kompjuterizovanoj skali. Kandidati moraju biti mlađi od 40 godina i u mogućnosti da započnu studije u jesen 2002.

Lica koja pohađaju akademski program ili su zaposlena u Sjedinjenim Američkim Državama, državljanima Sjedinjenih Američkih Država, ili oni čiji su bliski rođaci (brat, majka, otac, sestra ili brat) američki građani ili imaju dozvolu boravka (zelenu kartu) ne ispunjavaju uslove za stipendije Ron Braun Programa.

Ron Braun stipendisti se finansiraju bez obzira na rasu, veroispovest, pol, nacionalnu ili versku pripadnost. Jedino „stalni stanovnici Kosova“, po UNMIK-ovoj definiciji, su podobni za prijavljivanje.

Koji su drugi dokumenti potrebni?

Zajedno sa Ron Braun formularom kandidati treba da podnesu:

- Originalnu univerzitetsku diplomu i univerzitetsku diplomu prevedenu na engleski od strane autorizovanog prevodioca
- Originalno svedocanstvo sa ocenama i isto prevedeno na engleski od strane autorizovanog prevodioca
- Rezultate TOEFL testa (ako raspolazete njima)
- Tri pisma sa preporukama na engleskom jeziku od univerzitetskih profesora ili pretpostavljenih na radnom mestu.

Formulari se mogu dobiti u Americkoj Kancelariji u Pristini ili na Internet adresi:

<http://www.usofficepristina.usia.co.at>

Popunjene formulare predati na sledecoj adresi:

Americka Kancelarija

Kancelarija za odnose sa javnoscu

Dragodan, Nazim Hikmet 30,

Pristina, Kosovo

Tel: + 381 (38) 549 516

Faks: + 381 38 548 615

Krajnji rok za predaju formulara:

1 februar, 2002.
